

TOIVO-OHJELMAN JOHTORYHMÄN KOKOUS

Aika: torstaina 22.9.2022 klo: 9:00-11:00

Paikka: Teams-online

Osallistujat: *Puheenjohtaja*
Osastopäällikkö Kari Hakari STM, poissa

Varapuheenjohtaja
Johtaja Minna Saario STM

Jäsenet

Vesa Jormanainen, lääkintöneuvos STM
Jussi Lind, erityisasiantuntija STM, poissa
Jani Heikkinen, neuvotteleva virkamies VM, poissa
Sirpa Soini, tiedonhallintajohtaja THL
Marina Lindgren, tietopalvelujohtaja Kela, saapui kohdassa 1 klo 9.01
Markus Henriksson, ylijohdaja Valvira, saapui kohdassa 4 klo 9.06
Päivi Husman, johtaja Työterveyslaitos, saapui kohdassa 4 klo 9.05 ja poistui kohdassa 6 klo 10.41
Sari Kujala, johtaja Fimea
Maria Pernu, erityisasiantuntija Kuntaliitto
Jaakko Pentti, DigiFinland Oy

Hyvinvointialueiden edustajat

Sanna Svahn, Etelä-Suomen yhteistyöalue, saapui kohdassa 3 klo 9.02
Kristiina Lumme, Sisä-Suomen yhteistyöalue
Marjaana Siirala, Länsi-Suomen yhteistyöalue
Anu Vuorinen, Pohjois-Suomen yhteistyöalue, poissa
Eija Peltonen, Itä-Suomen yhteistyöalue

Sihteeri

Erityisasiantuntija Mikko Huovila, STM

Tekninen sihteeri

Saija Halme, hankeassistentti Valvira

Muut osallistujat

Minna Klemettilä, STM
Ulla Ukkola, THL, saapui kohdassa 1 klo 9.01
Elina Välikangas, DigiFinland
Teemu Laakso, Fimea
Leena Pionius, THL

Poissa: *Johtoryhmän puheenjohtaja Kari Hakari, STM*
Jussi Lind, STM

Jani Heikkinen, VM
Anu Vuorinen, Pohjois-Suomen yhteistyöalue

1) Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Päätösesitys: Varapuheenjohtaja avaa kokouksen klo 9:00.

Päätös: Todettiin läsnäolijat ja avattiin kokous klo 9:00.

Päätös: Toivo-johtoryhmän kokouksiin osallistuu jatkossa Toivo-ohjelman viestinnän kehittämispäällikkö Leena Piponius, THL.

Päätös: Sisä-Suomen yhteistyöaluetta Toivo-johtoryhmässä edustaa jatkossa Emil Ackerman. Kristiina Lumme osallistui vielä Sisä-Suomen edustajana Toivo-johtoryhmään 22.9.2022.

2) Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin esityslista.

3) Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Päätösesitys: Hyväksytään johtoryhmän kokouksen 19.5.2022 muistio

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

4) Ohjelman ja hankkeiden tilannekatsaukset

4.1) Toivo-ohjelman tilanne (Minna Klemetilä, STM)

Minna Klemetilä esitteli Toivo-ohjelman tilanteen (liite):

- Esiteltiin valmistuneet, meneillään olevat ja syksyn tulevat tehtävät, joista keskeisimpänä valmisteilla on Toivo-ohjelman ja sen hankkeiden vuosisuunnittelu 2023.
- Esiteltiin Toivo-ohjelman keskeiset riskit ja niiden toimenpiteet. Korkeimpana riskinä tällä hetkellä on Toivo-ohjelman STM-resursointi.

Keskustelu:

- Kansallisella tasolla haetaan sopivaa hyvinvointialueiden ohjausmallia. Toivo-ohjelman ohjausta pyritään kytkemään tulevaisuudessa tiiviimmin osaksi sitä.
- Alueita tukee se, että on olemassa selkeät linjat tietojohdamisessa etenemiseen hallituskauden taitteessa. Hyvinvointialueiden käynnistyessä kansallinen ohjaus ja tietojohdamisen kokonaiskuvan rakentaminen ovat tärkeitä, sillä alueiden organisoituminen vie aikansa. Yhteinen ohjaus tukee alueiden kehittymistä samansuuntaisesti.
- Alueilla on henkilöstöressurssivajetta, ja työntekijöiden organisoituminen on kesken. Nämä ovat riskejä tietojohdamisen toteuttamiselle sekä yhdyspintojen ja yhteistyön varmistamiselle.
- Vähimmäistietosisällön valmistelu on alueille edelleen keskeistä ensi vuonna.

4.2) Virta-hankkeen tilanne (Elina Välikangas, DigiFinland Oy)

Elina Välikangas esitteli Virta-hankkeen tilanteen (liite):

- Vähimmäistietosisällön valmistelu on myöhässä alkuperäisestä aikataulusta. Kuvattiin aikataulua viivästyttäneet riippuvuudet.
- Esiteltiin Virta-hankkeen keskeiset riskit ja niiden toimenpiteet. Keskeisiä riskejä ovat hyvinvointialueiden resurssien puute, DigiFinlandin riittämätön resursointi Virta-hankkeen tavoitteisiin nähden sekä vähimmäistietojen valmistelun aikataulun viivästyminen.

Keskustelu:

- Virta-hankkeen resurssitilanne on kriittinen, sillä osaavaa resurssia ei löydy:
 - Riskiä mitikoidaan rekrytointien ja alihankinnan avulla.
 - Virta-hankkeessa henkilöresurssi ja työkuorma eivät ole tasapainossa. Työkuorma on tällä hetkellä kohtuuton, mikä on aiheuttanut osaamisvuotoa.
 - Virta-hankkeen tekemistä on rajattava ja priorisoitava jatkossa paremmin. Tarvittaessa vähemmän kiireellisiä tehtäviä tulee lykätä. Kuluvalla hankekaudella esimerkiksi vähimmäistietosisältöasetuksen valmistelua ja vähimmäistietosisällön valmistelun käynnistämiä muita tehtäviä ei pystytty huomioimaan hankkeen suunnitteluvaiheessa.
 - Vähimmäistietosisältöasetuksen valmistelussa on kuultu Virta-hankkeen resurssihuoli. Asetusvalmistelun jatkon aikataulussa pyritään huomioimaan työmäärän kohtuullistaminen.
 - Hankkeen suunnittelussa on huomioitava uuden kehittämisen lisäksi tehtyjen määrittelyiden käyttöönotto ja ylläpito sekä näiden resursointi.
- Sote-järjestämislain 29 § antaa hyvinvointialueille tehtävän johtaa tiedolla, jonka pohjalta annetaan vähimmäistietosisältöasetus. Asetus määrittelee tiedot, joilla hyvinvointialueita johdetaan. Tämän kokonaisuuden vastinpari on laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä ja sen 41 §, joka määrittelee sote-palvelunantajan oikeuden käsitellä välttämättömiä tietoja.
- THL pyrkii minimoimaan alueiden työtaakkaa vähentämällä mm. erillistiedonkeruita, yhdenmukaistamalla tietosisältöjä ja automatisoimalla tiedonkeruita.
- Keskusteltiin THL:n mahdollisuudesta saada hyvinvointialueiden tuottamaa vähimmäistietoa, mikä mahdollistaisi tietojen vertailun ja laatutyön:
 - Ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan vähimmäistiedoista sama tietopohja alueiden johtamiseen ja siellä käytössä oleviin johdon raportointijärjestelmiin.
 - Mikäli kansallista vertailua vähimmäistietosisällön pohjalta halutaan edistää, täytyy sopia, mihin tiedot koottaisiin. Luonteva paikka voisi olla KUVA-indikaattoreiden kanssa sama eli THL:n raportointityökalu. Tiedon käyttäjien kannalta olisi hyvä, että tiedot olisivat saatavilla samasta paikasta.

4.3) Valtava-hankkeen tilanne (Ulla Ukkola, THL)

Ulla Ukkola esitteli Valtava-hankkeen tilanteen (liite):

- Esiteltiin Valtava-hankkeen keskeiset riskit. Korkeimmat riskit ovat tällä hetkellä henkilöstö ja osaaminen sekä hankkeen rahoituksen määräaikaisuus ja rahoituksen suuruus tavoitteisiin nähden.

- Kuvattiin Valtava-projektien keskeiset riskit, jotka koskevat Ensihoitopalvelun tietotuotanto, Hoitoonpääsytiedon tietotuotanto sekä Talous-, henkilöstö- ja toimintatiedon tietotuotanto -projekteja.

Keskustelu:

- Johtoryhmä keskusteli viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmän (Kejo) käyttöönottojen etenemisen hitaudesta ja sen syistä:
 - Kejon ansiosta ensihoitokertomuksen tiedot saadaan siirtymään sähköisesti ambulanssista Kanta-palveluun ja sieltä sairaalaan. Muut kuin potilastiedot esim. ensihoidon taloustiedot toimitetaan Kejosta ensihoitopalvelun tietovarantoon, joka on ollut rakenteilla Valtava-hankkeessa.
 - Resurssisyistä ja THL:n IT-kehityksen priorisoinneista johtuen ensihoitopalvelun tietovarannon vaatimaa teknistä kehitystä ei ole kuitenkaan pystytty toteuttamaan. Tämä on lykännyt Kejon käyttöönottoja alueilla, vaikka käyttöönottoihin on varattu resursseja alueilla.
- Hyvinvointialueiden käynnistyminen voi tuottaa tilanteen, jossa esim. tietojärjestelmämuutosten myötä tiedon toimitukset kansallisiin tiedonkeruihin eivät onnistu tai tietojen laatu heikkenee. Todettiin myös, että alueilla kootun tiedon tuottaminen voi olla haastavaa, jos käynnistyvällä hyvinvointialueella on useita tietojärjestelmiä käytössään. Tiedon toimitusongelmiin liittyvän riskin suuruutta ja sen vaikutuksia esim. arvioinnille ja ohjaukselle tulisi arvioida. THL pyrkii varautumaan tiedon toimituksen ongelmiin omalta osaltaan.
- Todettiin, että Valtava-hankkeen valvonnan projekti ei tule ratkaisemaan sote-järjestämislain 44 §:n mukaista hyvinvointialueiden ja viranomaisvalvonnan välistä valvontatietojen vaihtoa. Pykälän toimeenpano edellyttää resursointia muutoin kuin Valtava-hankkeen kautta.
- Todettiin, että on tärkeää viestiä ohjelman ja sen hankkeiden tuotoksista realistisesti, jotta vältetään vääriä odotuksia.

Päätös: Johtoryhmä kävi keskustelun tilannekatsauksista ja merkittiin keskustelu tiedoksi.

- 5) Toivo-ohjelman sekä Virta- ja Valtava-hankkeiden yhteinen vuosisuunnitelma 2023 (Minna Klemettilä, STM, Elina Välikangas, DigiFinland Oy, Ulla Ukkola, THL)

Päätösesitys: Johtoryhmä käsittelee vuosisuunnitelman 2023 tämänhetkisen valmisteluversion ja hyväksyy organisaatiokohtaiset budjetit vuodelle 2023.

Minna Klemettilä esitteli vuosisuunnitelmaa Toivo-ohjelman näkökulmasta (liite):

- Esiteltiin ohjelman visio, tavoitteet, rahoitus, rajaukset sekä keskeiset muutokset tulevalle hankekaudelle.

Elina Välikangas esitteli vuosisuunnitelmaa Virta-hankkeen näkökulmasta (liite):

- Virta-hankkeen tavoitteisiin ei ole tiedossa muutoksia hankekaudesta 2022.
- Esiteltiin alustava vähimmäistietosisällön valmistelun aikataulusuunnitelma vuodelle 2023. Aikataulua tarkastellaan vielä syksyn aikana.
- Esiteltiin lisärahoitustarve Virta-hankkeelle sekä rahoitustarpeen muutoksen perustelut.

Ulla Ukkola esitteli vuosisuunnitelmaa Valtava-hankkeen näkökulmasta (liite):

- Valtava-hankkeessa uusien tietotuotantolinjojen tuotantoon siirto ja käyttöönotto sekä tietopohjan hyödyntäminen ovat keskeisiä asioita vuonna 2023. Valtava-hankkeen tavoitteita täsmennetään vielä ohjelmatoimiston asiantuntijoiden kesken ensi viikolla.
- Valtava-projektien suunnittelu täsmentyy syksyn 2022 aikana.

Keskustelu:

- Todettiin, että Virta-hankkeen lisärahoitustarve-esitys käsitellään THOR:ssa. DigiFinland selvittää vielä rahoituslähdeä yhdessä STM:n kanssa.
- Hyvinvointialueiden lääkehuollon tiedonhallinta ja sen muutokset ovat poikineet kysymyksiä Fimealle. Fimeassa kootaan tietopakettia alueiden käyttöön. Kokonaisuuden yhteensovittamista sote-uudistukseen tarvitaan. Sovittiin, että STM keskusteluttaa asiaa sisäisesti, voisiko lääkehuoltoon liittyvät kysymykset kuulua osaksi jotakin sote-uudistuksen valmisteluryhmää.
- Tällä hallituskaudella on tehty pohjatyötä lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämiseksi. Jos kehittämiskohteille saadaan rahoitus ensi hallituskaudella, osa tekemisestä tulisi luontevasti osaksi Toivo-ohjelmaa.
- Vähimmäistietosisällön valmistelussa on alkamassa laatu-kokonaisuus, jossa lääkehuoltoon liittyvät kysymykset tulevat olemaan yksi osa-alue. Virta-hanke ja Fimeae tulevat tekemään valmistelussa yhteistyötä.
- Ehdotettiin, että ylläpito muodostaisi yhden osaprojektin, sillä ylläpitoon liittyvät tehtävät ovat monelta osin substanssiriippumattomia. Ylläpitoon siirtymiseen tarvitaan hallintamalli tai muu käyttöönoton tuki, jotta varmistetaan tehdyn työn saattamisesta käyttöönottoon.
 - Valtava-hankkeen osalta ehdotusta pidettiin hyvänä.
 - Vähimmäistietosisällön osalta kuuluu osittain osaksi vähimmäistietosisältöasetuksen hallintamallia, mutta se ei riitä kattamaan vähimmäistietosisältökokonaisuutta.
- Johtoryhmä korosti käyttöönottoihin siirtymisen tärkeyttä varsinkin määrittelyiden osalta: Jos tehtyjä määrittelyjä ei oteta riittävän ajoissa käyttöön, ne ehtivät vanheta. Tällöin ne täytyy määritellä uudelleen, mikä ei ole viisasta resurssien käyttöä.
- Todettiin, että ohjelman rahoitukseen voi tulla vielä täydennyksiä syksyn aikana.
- Todettiin, että hankkeiden jatkosuunnittelussa on tärkeää varmistaa ristiin eri tekemisten sisällöt, rahoitus ja henkilöresursointi sekä riippuvuudet. Esimerkiksi valvonnan projektille on tärkeää, että THL varaa organisaatiokohtaisesta budjetistaan tarvittavan osuuden THL-Valvira tiedonsiirron toteuttamiselle.

Päätös: Johtoryhmä käsitteli vuosisuunnitelman 2023 tämänhetkisen valmisteluversion ja hyväksyi organisaatiokohtaiset budjetit vuodelle 2023.

- DigiFinland Oy: 982 400 €
- Kela: 948 000 €
- THL: 2 237 000 €
- Valvira: 310 000 €
- STM: 250 000 €
- Yhteensä: 4 727 000 €

6) Vähimmäistietosisältöasetuksen valmistelun tilanne

Päätösesitys: Johtoryhmä käy keskustelun ja merkitään tilanne tiedoksi

Minna Klemettilä, STM esitteli vähimmäistietosisältöasetuksen valmistelun tilanteen:

- Esiteltiin asetuksen ensimmäiseen versioon tulevat sisällöt. Tavoitteena on, että asetus tulee voimaan 1.1.2023 ja tiedon tuottamisvelvoite alueille 1.1.2024 alkaen.
- Vähimmäistietosisällön hallintamallin valmistelu on aloitettu STM:ssä. Kuvattiin lyhyesti hallintamallissa huomioitavat asiat.
- Vähimmäistietosisältöasetus ja sen tekninen soveltamisohje tulee lausuttavaksi 3.-31.10.2022. Infotilaisuus lausuntokierroksesta järjestetään keskiviikkona 12.10.2022 klo 9-10 Teamsilla.

Keskustelu:

- Todettiin, että vähimmäistieto on ensisijaisesti hyvinvointialueiden johtamista varten, mutta se toimii omavalvonnan tukena, kun tarkastellaan esimerkiksi hoitopääsyä. Vähimmäistietojen kautta muodostettu tietopohja auttaa hyvinvointialueiden johtoa seuraamaan alueensa tilannetta ja korjaamaan jo ennakoivasti tilanteita, jotka johtaisivat asiakas- ja potilasturvallisuuden vaarantumiseen. Yhtenäinen tietopohja helpottaa valvontatoimenpiteiden kohdentamista. Viranomaisvalvonnan kanssa on tehty ja tehdään yhteistyötä vähimmäistietojen määrittämiseksi.
- Asetuksen ensiversio sisältää vain osan vähimmäistiedoista. Kun kaikki vähimmäistiedot on saatu määriteltyä ja käyttöön otettua, ne antavat kattavan kuvan järjestämisen johtamiseen tarvittavasta tiedosta. Tämä on hyvä huomioida, kun asetuksesta annetaan lausunto.
- Alueiden on tärkeää katsoa, mitä tietoa vähimmäistiedot jo tuottavat, ettei määrittelyjä lähdetä laajentamaan entisestään. Sama tietopohja vastaa muihinkin käyttötarkoituksiin, vaikka tiedon tarkastelutaso on eri, kun kyse on operatiivisesta johtamisesta.
- THL:n olisi hyvä arvioida, mitä analyysia vähimmäistiedoista voitaisiin itsessään tehdä ja, mitä vähimmäistietoja voitaisiin yhdistää THL:n rekisteri- ja tilastotietoihin. Kirjaamisen määrää pitää pystyä vähentämään, ja THL arvioi eri tiedonkeruidensa tarpeellisuutta. Väestökyselyille ja erillistiedonkeruille on tietty paikkansa, mutta THL:n tavoitteena on suunnata erillistiedonkeruiden vähentämiseen siltä osin kuin pystyy.

Päätös: Johtoryhmä kävi keskustelun vähimmäistietosisältöasetuksen valmistelun tilanteesta ja merkittiin tilanne tiedoksi.

7) Muut asiat

- Mikko Huovila jää virkavapaalle kahdeksi vuodeksi 1.10.2022 alkaen.

8) Seuraava johtoryhmän kokous 14.12.2022 klo 13:00-15:00

9) Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.58.

Kokousmuistio

Minna Klemettilä 23.9.2022

Saija Halme 22.9.2022